

Вигівська А. С., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гусар О. А., старший викладач

ЗНАЧЕННЯ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Одним з основних вихідних компонентів системи забезпечення безпеки цивільної авіації є комплекс правових норм, що регламентують цю сферу діяльності. Правові норми впливають на суспільні відносини, додаючи їм відповідний соціальним потребам характер. Ця функція витікає з початкового визначення правового регулювання, під яким прийнято розуміти «регулювання, здійснюване за допомогою системи правових засобів (юридичних норм, правовідносин, індивідуальних приписів та ін.), результативний, нормативно-організаційний вплив на суспільні відносини з метою їх впорядкування, охорони, розвитку відповідно до суспільних потреб».

Правове регулювання безпеки польотів на авіаційному транспорті здійснюється за допомогою норм різних галузей права, оскільки ця діяльність має комплексний характер і міжгалузеве значення. Проте нормам адміністративного права в правовому забезпеченні роботи повітряного транспорту належить особливе місце. Вони є активним організуючим і керуючим елементом транспортного комплексу, що пояснюється деякими чинниками.

По-перше, нормами адміністративного права регулюється найзначніша за обсягом частина суспільних відносин у сфері авіаційної безпеки. Їх джерелами є закони і підзаконні акти, що визначають статус суб'єктів безпеки та інших учасників суспільних відносин у зазначеній сфері, правила поведінки, заборони, що забезпечують безпеку для життя, здоров'я, майна людей, відповідальність за діяння проти громадської безпеки і т.п.

По-друге, коло суб'єктів адміністративно-правової діяльності щодо забезпечення авіаційної безпеки значно ширше, ніж кримінально-правової, оперативно-розшукової, цивільно-правової діяльності у відповідній сфері.

По-третє, суб'єкти забезпечення безпеки польотів на авіаційному транспорті реалізують свої повноваження в межах відносин влади-підкорення, в яких присутня юридична нерівність їх учасників.

По-четверте, на основі норм адміністративного права здійснюється відомчий контроль щодо підтримання безпеки функціонування авіаційного транспорту.

Це дає нам підстави вважати, що адміністративно-правовий метод є визначальним у системі методів забезпечення авіаційної безпеки.

Договірний рівень включає акти, в яких визначаються умови сторін про здійснення вантажних і пасажирських перевезень та окремих видів робіт у сфері авіаційного транспорту (розвантажувальних, ремонтних та ін.).

Локальний рівень включає акти, що приймаються органами, покликаними забезпечувати безпеку на цьому виді транспорту, дія яких розповсюджується на діяльність підрозділів цих органів. Ці акти можуть встановлювати правила у сфері громадської безпеки на підлеглих об'єктах (протипожежної безпеки, правила поведінки при виникненні надзвичайних ситуацій і т.д.).

Забезпечення авіаційної безпеки обумовлює пошук активних і творчих сил та конкретних заходів щодо їх відвернення. Тому важливе значення в системі реальної протидії порушенням на авіаційному транспорті покладається на державно-правовий механізм гарантування авіаційної безпеки, зокрема регулюючими засобами сучасного адміністративного законодавства.

Проведений аналіз нормативно-правового регулювання у цій сфері дозволяє констатувати, що регламентація відносин щодо забезпечення авіаційної безпеки здійснюється у сучасних умовах за допомогою різних за формою законодавчих та підзаконних актів. Основним нормативно-правовим актом у цій сфері правового регулювання є Повітряний кодекс України, який в розділі II визначає систему державного регулювання в галузі авіації та використання повітряного простору України; закріплює основні механізми управління безпекою в галузі авіації (розділ III), встановлює порядок державної реєстрації аеродромів (ст. 64), сертифікації аеродромів (ст. 65); зазначає питання щодо управління аеропортами та цивільними аеродромами (ст. 73); визначає повноваження місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення діяльності аеропортів (ст. 79); заходи щодо захисту від актів незаконного втручання (розділ XI).

Тим часом реальна ситуація вимагає дієвих процедур та специфічних функцій щодо забезпечення авіаційної безпеки на рівні різних органів управління у цій сфері з позиції реалізації та захисту права громадян на безпечне середовище, регулювання транспортної безпеки у системі національної безпеки, гарантування безпечності пасажирських та вантажних перевезень авіаційним транспортом, виконання вимог міжнародно-правових принципів і норм.

Адміністративно-правове регулювання має своєю метою створення якісної нормативно-правової основи, що забезпечує ефективне функціонування системи захисту громадської безпеки за наявності

державного контролю за діяльністю її суб'єктів. Вирішення цієї проблеми пов'язано з уніфікацією нормативно-правової основи безпеки польотів, підвищенням ефективності дії всіх правових засобів на учасників цих відносин.

Практичне вирішення задачі організованості, впорядкованості суспільних відносин у сфері забезпечення безпеки польотів на авіаційному транспорті значною мірою залежить від вдосконалення законодавства, що регламентує ці відносини, від повноти і якості врегулювання нормами права різних аспектів даної сфери. Саме висока суспільна значущість мети підвищення безпеки польотів на авіаційному транспорті і комплексний багатогалузевий характер проблеми визначають необхідність нормативно-правового регулювання відносин у цій сфері. Ця необхідність обумовлена ще й тим, що саме спеціальні (орієнтовані на безпеку польотів) державні дії можуть призвести до значного розвитку цієї системи, і, як наслідок, до скорочення аварійності на цьому виді транспорту.

УДК 342.92 (043.2)

Гузій Д. М., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гусар О. А., старший викладач

РОЛЬ ІКАО В РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

З утворенням України як незалежної держави виникла нагальна потреба створення своєї власної авіаційної галузі та входження до міжнародної системи авіаційних міжнародних пасажирських перевезень.

Основним напрямом розвитку авіації України стали не внутрішні, а міжнародні перевезення. Утворилося кілька українських авіакомпаній (МАУ, Аеросвіт), які спеціалізуються виключно на міжнародних авіаційних перевезеннях. Такі перевезення регламентуються і ліцензуються міжнародним правом. Монополія на міжнародне авіаційне право належить Міжнародній організації цивільної авіації (ІКАО) (англ. International Civil Aviation Organization, ICAO).

ІКАО існує з 4 квітня 1947 р., коли набула чинності Чиказька конвенція 1944 року [1] і на сьогодні є однією з найбільш представницьких міжурядових організацій, що мають статус спеціалізованих установ ООН. Чиказька Конвенція закріпила широке коло норм, що стосуються самого принципу забезпечення безпеки цивільної авіації. У Конвенції містяться імперативні положення про забезпечення безпеки, зокрема,